

Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA ANTONIJA MAIKLA KOLINSA
[ANTHONY MICHAEL COLLINS]

SECINĀJUMI,
sniegti 2023. gada 9. martā¹

Lieta C-568/21

Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid,
piedaloties:

E.,

S.,

kā arī viņu nepilngadīgajiem bērniem

(*Raad van State* (Valsts padome, Nīderlande) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Brīvības, drošības un tiesiskuma telpa – Regula (ES) Nr. 604/2013 – 2. panta l) punkts – Jēdziena “uzturēšanās atļauja” nozīme – Dalībvalsts izdota diplomātiskā personas apliecība – Kritēriji un mehānismi tās dalībvalsts noteikšanai, kura ir atbildīga par starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu – Vīnes Konvencija par diplomātiskajiem sakariem – Privilēģijas un imunitāte – Tiesības uzturēties uzņemošās dalībvalsts teritorijā

I. Ievads

1. Šajos secinājumos ir aplūkots, vai diplomātiskās personas apliecības, ko dalībvalsts saskaņā ar Vīnē 1961. gada 18. aprīlī noslēgto Vīnes Konvenciju par diplomātiskajiem sakariem (turpmāk tekstā – “Vīnes konvencija”)² ir izsniegusi trešo valstu valstspiederīgajiem, kuri ir diplomātiskās pārstāvniecības šajā valstī darbinieki, ir uzturēšanās atļaujas Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 604/2013 (2013. gada 26. jūnijs), ar ko paredz kritērijus un mehānismus, lai noteiktu dalībvalsti, kura ir atbildīga par trešās valsts valstspiederīgā vai bezvalstnieka starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu, kas iesniegts kādā no dalībvalstīm (turpmāk tekstā – “Dublinas III regula”)³, 2. panta l) punkta izpratnē, kā rezultātā šī dalībvalsts ir atbildīga par to starptautiskās aizsardzības pieteikumu izskatīšanu, kurus iesnieguši šo atļauju turētāji.

¹ Oriģinālvaloda – angļu.

² *United Nations Treaty Series*, 500. sēj., 95. lpp.

³ OV 2013, L 180, 31. lpp.

II. Dublīnas III regula

2. Dublīnas III regulas 4. un 5. apsvērumā ir noteikts:

- “(4) Tampēres sanāksmes secinājumos arī ir noteikts, ka [kopējā Eiropas patvēruma sistēmā] īsā laikā būtu jāiekļauj skaidra un praktiski realizējama metode, lai noteiktu dalībvalsti, kas ir atbildīga par patvēruma pieteikuma izskatīšanu.
- (5) Šādai metodei vajadzētu balstīties uz objektīviem un taisnīgiem kritērijiem gan attiecībā uz dalībvalstīm, gan konkrētajām personām. Tai jo īpaši būtu jāparedz iespēja ātri noteikt atbildīgo dalībvalsti, lai garantētu starptautiskās aizsardzības noteikšanas procedūru faktisku pieejamību un nekavētu sasniegt starptautiskās aizsardzības pieteikumu ātras izskatīšanas mērķi.”

3. Dublīnas III regulas 1. pantā “Priekšmets” ir noteikts, ka “šajā regulā ir paredzēti kritēriji un mehānismi, lai noteiktu dalībvalsti, kas ir atbildīga par trešās valsts valstspiederīgā vai bezvalstnieka starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu, kurš iesniegts kādā no dalībvalstīm (turpmāk “atbildīgā dalībvalsts”)”.

4. Dublīnas III regulas vajadzībām tās 2. panta l) punktā “uzturēšanās atļauja” ir definēta kā “[..] jebkura atļauja, ko izdevušas iestādes dalībvalstī, kura atļāvusi trešās valsts valstspiederīgajam vai bezvalstniekam uzturēties tās teritorijā, tostarp dokument[i], kas apliecina atļauju palikt attiecīgajā teritorijā saskaņā ar pagaidu aizsardzības režīmu vai līdz brīdim, kad vairs nebūs spēkā apstākļi, kuri kavē izpildīt rīkojumu par izraidīšanu, izņemot vīzas un uzturēšanās atļaujas, kuras izdotas laikposmā, kāds vajadzīgs, lai noteiktu atbildīgo dalībvalsti, kā paredzēts šajā regulā, vai arī starptautiskās aizsardzības pieteikuma vai uzturēšanās atļaujas pieteikuma izskatīšanas laikā”.

5. Saskaņā ar Dublīnas III regulas 7. panta 1. punktu “kritērijus atbildīgās dalībvalsts noteikšanai piemēro tādā kārtībā, kādā tie izklāstīti šajā nodaļā”.

6. Attiecīgie kritēriji ir izklāstīti Dublīnas III regulas 12. panta 1. punktā un 14. pantā. Regulas 12. panta “Uzturēšanās atļauju vai vīzu izdošana” 1. punktā ir noteikts, ka tad, “ja pieteikuma iesniedzējam ir derīga uzturēšanās atļauja, par starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu ir atbildīga dalībvalsts, kas izdevusi šo atļauju”. Dublīnas III regulas 14. pantā “Ieceļošana vīzu atcelšanas gadījumā” ir noteikts:

“1. Ja trešās valsts valstspiederīgais vai bezvalstnieks ieceļo tādā dalībvalsts teritorijā, kurā attiecībā uz viņu ir atcelta prasība par vīzas nepieciešamību, tad minētā dalībvalsts ir atbildīga par starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu.

2. Šā panta 1. punktā izklāstīto principu nepiemēro, ja trešās valsts valstspiederīgais vai bezvalstnieks iesniedz starptautiskās aizsardzības pieteikumu citā dalībvalstī, kurā attiecībā uz viņa ieceļošanu tās teritorijā arī ir atcelta prasība par vīzas nepieciešamību. Minētajā gadījumā par starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu ir atbildīga minētā cita dalībvalsts.”

7. Atbilstoši Dublīnas III regulas 29. panta 1. punktam:

“Pieteikuma iesniedzēja [..] pārsūtīšanu no pieprasījuma iesniedzējas dalībvalsts uz atbildīgo dalībvalsti veic [..] vēlākais sešos mēnešos no dienas, kad akceptēts citas dalībvalsts pieprasījums

uzņemt vai uzņemt atpakaļ attiecīgo personu, vai no dienas, kad pieņemts galīgais lēmums par pārsūdzību vai pārskatīšanu, ja tas aptur pārsūtīšanu saskaņā ar 27. panta 3. punktu.

[..]”

III. Pamatlietas fakti, prejudiciālais jautājums un tiesvedība Tiesā

8. Starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēji (turpmāk tekstā – “prasītāji”) ir trešās valsts valstspiederīgo ģimene. Vīrs strādāja savas izcelsmes valsts vēstniecībā dalībvalstī X. Vīrs, sieva un divi bērni izmantoja Vīnes konvencijā noteiktās privilēģijas un imunitāti un no šīs valsts Ārlietu ministrijas saņēma diplomātiskās personas apliecības. Pēc dažiem gadiem ģimene pameta dalībvalsti X un iesniedza starptautiskās aizsardzības pieteikumus Nīderlandē⁴.

9. *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid* (tieslietu un drošības valsts sekretārs, Nīderlande; turpmāk tekstā – “valsts sekretārs”) 2019. gada 31. jūlijā informēja prasītājus, ka tas uzskata, ka dalībvalsts X ir atbildīga par viņu pieteikumu izskatīšanu saskaņā ar Dublinas III regulas 12. panta 1. vai 3. punktu.

10. Dalībvalsts X 2019. gada 30. augustā noraidīja valsts sekretāra pieteikumus par uzņemšanu, norādot, ka tā nav izsniegusi pieteikuma iesniedzējiem nedz uzturēšanās atļaujas, nedz vīzas, jo viņi esot uzturējušies šajā dalībvalstī tikai viņu diplomātiskā statusa dēļ. Prasītāji esot ieceļojuši dalībvalstī X un Nīderlandē ar savas izcelsmes valsts izdotām diplomātiskajām pasēm, tāpēc viņiem nebija vajadzīga vīza. Tāpēc, pamatojoties uz Dublinas III regulas 14. panta 2. punktu, Nīderlande esot atbildīga par viņu pieteikumu izskatīšanu.

11. Valsts sekretārs 2019. gada 11. septembrī lūdza dalībvalsti X atkārtoti izskatīt pieteikumus par uzņemšanu. Valsts sekretārs, pamatojoties uz dalībvalsts X rokasgrāmatu par diplomātiskajām privilēģijām un imunitāti, uzskatīja, ka dalībvalsts X izdotās diplomātiskās personas apliecības ir uzturēšanās atļaujas. Saskaņā ar Dublinas III regulas 12. panta 1. punktu par pieteikumu izskatīšanu esot atbildīga dalībvalsts X.

12. Dalībvalsts X 2019. gada 25. septembrī akceptēja pieteikumus par uzņemšanu.

13. Ar 2020. gada 29. janvāra lēmumiem valsts sekretārs nolēma neizskatīt starptautiskās aizsardzības pieteikumus.

14. Prasītāji šos lēmumus pārsūdzēja. *Rechtbank Den Haag* (Hāgas apgabaltiesa, Nīderlande) viņi apgalvoja, ka dalībvalsts X neesot atbildīga par viņu pieteikumu izskatīšanu, jo viņu uzturēšanās tiesības šajā dalībvalstī izriet no Vīnes konvencijas. Diplomātiskās personas apliecības, ko izdevusi dalībvalsts X, esot deklaratīvas un tādējādi to apstiprinot.

15. *Rechtbank Den Haag* (Hāgas apgabaltiesa) šo apelācijas sūdzību atzina par pamatotu. Tā atcēla valsts sekretāra lēmumus, uzskatot, ka diplomātiskās personas apliecības nevar uzskatīt par atļauju uzturēties dalībvalstī X, jo prasītājiem jau bija tiesības uzturēties šajā dalībvalstī saskaņā ar Vīnes konvenciju. Apliecībām esot bijis deklaratīvs, nevis konstitutīvs raksturs attiecībā uz šīm tiesībām. Tāpēc valsts sekretāram esot bijis jāizskata prasītāju pieteikumi.

⁴ Lai aizsargātu prasītāju identitāti, lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu nav norādīta ne viņu valstspiederība, ne diplomātiskās pārstāvniecības dalībvalsts, kas ir minēta kā dalībvalsts X. Šī pieeja tiek ievērota arī šajos secinājumos.

16. Valsts sekretārs par šo spriedumu iesniedza apelācijas sūdzību *Raad van State* (Valsts padome, Nīderlande).

17. Iesniedzējtiesa uzskata, ka ne Dublinas III regulas 2. panta 1) punkta teksts, ne konteksts nesniedz pietiekami skaidru jēdziena “uzturēšanās atļauja” definīciju. Šajā regulā neesot tieši noteikts, ka tam jābūt dokumentam, kas izdots saskaņā ar valsts tiesību aktiem. Lai gan tai jābūt dalībvalsts iestāžu izsniegtai atļaujai uzturēties tās teritorijā, regulā neesot precizēts, kam šādā atļaujā jābūt paredzētam. Arī Tiesas judikatūra šajā jautājumā neviešot skaidrību šajā ziņā. Vīnes konvencija uzliekot tās līgumslēdzējām valstīm pienākumu atļaut diplomātiskajiem darbiniekiem un viņu ģimenēm uzturēties to teritorijā. Uzņemošajai valstij neesot tiesību piešķirt vai atteikt atļauju diplomātiem uzturēties tās teritorijā⁵.

18. Ņemot vērā šos apsvērumus, iesniedzējtiesa nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

“Vai [Dublinas III regulas] 2. panta 1) punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka diplomātiskā personas apliecība, ko dalībvalsts ir izsniegusi, pamatojoties uz [Vīnes konvenciju], ir uzturēšanās atļauja šīs tiesību normas izpratnē?”

19. Rakstveida apsvērumus iesniedza prasītāji, Nīderlandes un Austrijas valdības, kā arī Eiropas Komisija.

IV. Par prejudiciālajiem jautājumiem

A. Pieņemamība

20. Austrijas valdība norāda, ka, pamatojoties uz tās rīcībā esošo informāciju, lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu varētu būt nepieņemams. Lai gan dalībvalsts X 2019. gada 25. septembrī akceptēja pieteikumus par uzņemšanu, prasītāju pārsūtīšana nenotika sešu mēnešu laikā no akceptēšanas dienas. Tāpēc saskaņā ar Dublinas III regulas 29. panta 1. punktu par pieteikumu izskatīšanu esot atbildīga Nīderlande, valsts sekretāra apelācijas sūdzība neesot spēkā un uz uzdoto jautājumu vairs neesot jāatbild⁶.

21. No lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu es saprotu, ka, iesniedzot apelācijas sūdzību *Raad van State* (Valsts padome), valsts sekretārs lūdza izdot pagaidu noregulējuma rīkojumu, lai apturētu Dublinas III regulas 29. panta 1. punktā noteikto sešu mēnešu termiņu. Iesniedzējtiesa šo pieteikumu apmierināja 2020. gada 24. martā. No tā izriet, ka strīds starp lietas dalībniekiem lietā, ko izskata iesniedzējtiesa, ir aktuāls un ka tādējādi lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir pieņemams⁷.

⁵ Iesniedzējtiesa uzskata, ka diplomātisko darbinieku tiesības uzturēties Nīderlandē izriet tieši no Vīnes konvencijas, nevis no valsts tiesībām.

⁶ Skat., piemēram, spriedumu, 2020. gada 24. novembris, *Openbaar Ministerie* (Dokumentu viltošana) (C-510/19, EU:C:2020:953, 27. punkts un tajā minētā judikatūra).

⁷ Pēc analogijas skat. spriedumus, 2017. gada 26. jūlijs, A.S. (C-490/16, EU:C:2017:585, 56.–60. punkts), un 2017. gada 25. oktobris, *Shiri* (C-201/16, EU:C:2017:805, 46. punkts). Es nepaužu viedokli par apturēšanas likumību saskaņā ar Dublinas III regulu.

B. Par lietas būtību

1. Lietas dalībnieku apsvērumu kopsavilkums

22. Iesniedzējtiesa izvirza divas iespējamās interpretācijas. Diplomātiskā personas apliecība ir uzturēšanās atļauja Dublinas III regulas 2. panta l) punkta izpratnē, un tādējādi dalībvalsts X ir atbildīga par starptautiskās aizsardzības pieteikumu izskatīšanu. Diplomātiskā personas apliecība nav šāda uzturēšanās atļauja, un tādējādi par pieteikumu izskatīšanu ir atbildīga Nīderlande.

23. Nīderlandes valdība un Komisija atbalsta pirmo interpretāciju. Tās apgalvo, ka “uzturēšanās atļaujas” definīcija Dublinas III regulā ir pietiekami plaša, lai ietvertu diplomātiskās personas apliecības. Tās atsauca uz Tiesas sniegto minētās regulas 12.–14. panta interpretāciju, saskaņā ar kuru, piemērojot šajās tiesību normās paredzētos kritērijus, parasti būtu jāļauj atbildību par trešās valsts valstspiederīgā iesniegta starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu uzticēt tai dalībvalstij, kurā šis valstspiederīgais pirmo reizi ieceļojis vai uzturējies, ieceļojot dalībvalstu teritorijā.

24. Komisija nav pārliecināta, ka diplomātiskās personas apliecības ir deklaratīvas, nevis konstitutīvas, jo Vīnes konvencijas līgumslēdzējām valstīm ir zināma rīcības brīvība attiecībā uz personām, kuras tās uzņem savā teritorijā kā diplomātiskos darbiniekus. Tās var, piemēram, jebkuru no šādām personām pasludināt par *non grata* vai nepieņemamu. Jebkurā gadījumā tas būtu pretrunā Dublinas III regulas mērķiem, ja dalībvalstij, kas ir akceptējusi trešās valsts valstspiederīgo kā diplomātisko darbinieku, nebūtu pienākuma izskatīt šīs personas starptautiskās aizsardzības pieteikumu.

25. Nīderlandes valdība uzskata, ka diplomātiskajās personas apliecībās ir deklarētas Vīnes konvencijas 39. pantā paredzētās tiesības, tostarp tiesības uzturēties dalībvalstī X, taču šīs tiesības galu galā izriet no dalībvalsts X un prasītāju izcelsmes valsts lēmumiem kļūt par Vīnes konvencijas līgumslēdzējām valstīm un nodibināt diplomātiskās attiecības. Tieši šajā kontekstā dalībvalsts X ir atļāvusi prasītājiem uzturēties tās teritorijā, neskarot tās rīcības brīvību kādu no viņiem atzīt par *non grata* vai nepieņemamu. Tas apliecina, cik liela loma bija dalībvalstij X, atļaujot prasītājiem uzturēties tās teritorijā.

26. Prasītāji un Austrijas valdība atbalsta otro interpretāciju, lai gan izmantojot atšķirīgas pieejas. Prasītāji atsauca uz *Raad van State* (Valsts padome) spriedumu, saskaņā ar kuru diplomātisko darbinieku un viņu ģimenes locekļu privilēģētais statuss izriet tieši no Vīnes konvencijas un nav atkarīgs no tā, vai viņiem ir kāds dokuments⁸. Tāpat prasītāju tiesības uzturēties dalībvalstī X izrietot tieši no Vīnes konvencijas un diplomātiskā personas apliecība esot tikai pierādījums esošajām uzturēšanās tiesībām. Saskaņā ar Vīnes konvenciju uzņemošā valsts, ievērojot ļoti ierobežotus izņēmumus, nevarot atņemt diplomātam uzturēšanās tiesības. No tā izrietot, ka uzņemošā valsts nevar piešķirt šīs tiesības. Tie arī norāda, ka diplomāti ir izslēgti no Padomes Direktīvas 2003/109/EK (2003. gada 25. novembris) par to trešo valstu pilsoņu statusu, kuri ir kādas dalībvalsts pastāvīgie iedzīvotāji⁹, piemērošanas jomas.

27. Austrijas valdība apgalvo, ka diplomātiskā personas apliecība apliecina privilēģijas un imunitāti, kas diplomātiskajiem darbiniekiem pienākas saskaņā ar Vīnes konvenciju. Tās neietver tiesības ieceļot vai uzturēties uzņemošajā valstī. Tādējādi diplomātiskās personas apliecības, kas

⁸ *Raad van State* (Valsts padome) spriedums, 2008. gada 27. marts (NL:RVS:2008:BC8570).

⁹ OV 2004, L 16, 44. lpp. Skat. minētās direktīvas 3. panta 2. punkta f) apakšpunktu.

izsniegta saskaņā ar Vīnes konvenciju, neesot uzturēšanās atļaujas Dublinas III regulas 2. panta l) punkta izpratnē. Tā norāda, ka daudzas dalībvalstis, tostarp Austrija, diplomātiskajiem darbiniekiem uzliek pienākumu pieteikties ieeļošanas vīzai, kas, ja tiek izsniegta, faktiski ir atļauja palikt attiecīgajā dalībvalstī.

2. Izvērtējums

28. Vispirms aplūkošu tiesisko kontekstu, kādā dalībvalsts X izsniedza prasītāju diplomātiskās personas apliecības. Tad pievērsīšos lietas dalībnieku argumentiem par Tiesas judikatūru attiecībā uz dalībvalstu pilsoņu uzturēšanās tiesībām un izvērtēšu tās nozīmi šajā kontekstā. Visbeidzot novērtēšu Dublinas III regulas attiecīgo normu tekstu un kontekstu, secinot, ka tie ir noteicošie, lai atbildētu uz uzdoto jautājumu.

a) Prasītāju diplomātiskās personas apliecības

29. Vīnes konvencija ir starptautisko publisko tiesību līgums, ko parakstījušas un ratificējušas dalībvalstis un trešās valstis, īstenojot savas suverēnās pilnvaras diplomātisko attiecību jomā. Tā neattiecas uz attiecībām ar Eiropas Savienību, kas nav šīs konvencijas līgumslēdzēja puse¹⁰.

30. Vīnes konvencijas līgumslēdzējas valstis ir vienojušas diplomātisko pārstāvniecību darbiniekiem piešķirt noteiktas privilēģijas un imunitāti ar mērķi sekmēt “starptautiskā miera un drošības uzturēšanu un draudzīgu attiecību starp valstīm veicināšanu”. “Šādu privilēģiju un imunitāšu nolūks nav radīt priekšrocības indivīdiem, bet gan nodrošināt diplomātisko pārstāvniecību funkciju efektīvu veikšanu, pārstāvēt valstis.”¹¹

31. Kā norāda Austrijas valdība, Vīnes konvencija tieši neparedz diplomātisko darbinieku tiesības ieeļot un uzturēties uzņemošās valsts teritorijā, un līgumslēdzējas valstis var ieviest procedūras šādu jautājumu risināšanai. Tomēr ir pamatoti pieņemt, ka diplomātisko pārstāvniecību funkciju efektīvai veikšanai ir nepieciešams, lai pārstāvniecību darbiniekiem būtu atļauts ne tikai ieeļot, bet arī uzturēties uzņemošās valsts teritorijā¹².

¹⁰ Spriedums, 2007. gada 22. marts, Komisija/Beļģija (C-437/04, EU:C:2007:178, 33. punkts).

¹¹ Vīnes konvencijas 2. un 4. apsvērumi.

¹² Skat. Denza, E., *Diplomatic Law – Commentary on the Vienna Convention on Diplomatic Relations*, ceturtais izdevums, Oxford University Press, 2016, 50. lpp.: “Lai gan tiesības ieeļot un uzturēties uzņemošās valsts teritorijā [Vīnes konvencijā] nav tieši noteiktas kā privilēģija, praksē uzskata, ka tās izriet no 7. panta, un tās ir īstenotas iekšzemes imigrācijas tiesībās, ciktāl tas ir nepieciešams dažās valstīs” (izlaista zemsvītras piezīme). Vīnes konvencijas 7. pantā ir paredzēts, ka, ievērojot konkrētas atrunas, nosūtošā valsts drīkst brīvi iecelt pārstāvniecības personāla locekļus.

32. Šīs tiesības nav absolūtas. Vīnes konvencija tās līgumslēdzējām valstīm piešķir ievērojamu rīcības brīvību attiecībā uz to personu identitāti un skaitu, kuras tās akceptē kā diplomātisko pārstāvniecību darbiniekus, kā arī attiecībā uz viņu klātbūtnes ilgumu pēc viņu pienākumu izpildes beigām¹³.

33. Dalībvalsts X ir parakstījusi Vīnes konvenciju, ko tā ratificēja pagājušā gadsimta deviņdesmitajos gados. No šā lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu apstākļiem izriet, ka starp dalībvalsti X un prasītāju izcelsmes valsti ir nodibinātas diplomātiskās attiecības, ko regulē šī konvencija. Tāpēc dalībvalsts X piekrita piešķirt Vīnes konvencijā paredzētās privilēģijas un imunitāti šīs diplomātiskās pārstāvniecības darbiniekiem, lai viņi efektīvi pildītu pārstāvniecības funkcijas, neskarot šo secinājumu iepriekšējā punktā aprakstīto rīcības brīvības īstenošanu.

34. Lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu ir norādīts, ka attiecīgajās diplomātiskajās personas apliecībās ir ietverta šāda informācija: “diplomātiskā personas apliecība, pārstāvniecība, uzvārds, vārds(-i), dzimšanas datums, personas kods, amats, izdošanas datums, derīguma termiņš un turētāja paraksts”. Norādīts arī statuss. Valsts tiesas materiālos nav prasītājiem izsniegto apliecību kopiju.

35. Nīderlandes valdība atsauca uz dalībvalsts X rokasgrāmatu par diplomātiskajām privilēģijām un imunitāti¹⁴, saskaņā ar kuru diplomātiskā personas apliecība piešķir Vīnes konvencijā noteiktās privilēģijas un imunitāti. Tā ir juridiskais pamats, kas ļauj diplomātiskajiem darbiniekiem un viņu ģimenes locekļiem uzturēties šajā dalībvalstī. Kopā ar pasi tā dod tiesības ieceļot un ceļot Šengenas valstīs¹⁵.

36. Dalībvalsts X ir arī publicējusi dokumentu, kurā ir iekļauts tās izdoto diplomātisko personas apliecību paraugs¹⁶. Tam ir nosaukums “diplomātiskā personas apliecība” un kreisajā pusē ir tās turētāja fotogrāfija. Dokumenta pusē, kurā ir fotogrāfija, ir norādīta informācija, kas aprakstīta šo secinājumu 34. punktā. Dokumenta otrā pusē ir norādīts, ka tas dod tiesības uzturēties dalībvalstī X līdz apliecības derīguma termiņa beigām un, uzrādot to kopā ar derīgu ceļošanas dokumentu, ieceļot Šengenas valstu teritorijā. Dokumentā, kurā iekļauts apliecības paraugs, ir paskaidrots, ka apliecības otrā pusē ir informācija par turētāja privilēģijām.

¹³ Vīnes konvencijā ir noteikts, ka nosūtošajai valstij ir jāpārliciecinās, ka uzņemošā valsts devusi *agrément* personai, kuru tā piedāvā akreditēt par pārstāvniecības vadītāju; *agrément* var atteikt, nenorādot iemeslus (4. pants). Uzņemošajai valstij ir rīcības brīvība attiecībā uz to diplomātisko darbinieku iecelšanu, kuri ir šīs valsts pilsoņi (8. panta 2. punkts). Konvencija ļauj uzņemošajai valstij jebkurā laikā un bez nepieciešamības paskaidrot tās lēmumu pasludināt, ka persona ir *non grata* vai nav pieņemama (9. pants). Uzņemošā valsts var ierobežot pārstāvniecības apjomu, tādējādi ierobežojot darbinieku skaitu (11. pants). Uzņemošajai valstij ir rīcības brīvība pēc saviem ieskatiem noteikt termiņu, ko tā uzskata par saprātīgu, lai pārstāvniecības darbinieks varētu atstāt tās teritoriju pēc tam, kad šī persona ir beigusi pildīt savus pienākumus, un termiņu, kurā ģimenes locekļi var palikt pēc pārstāvniecības darbinieka nāves (39. panta 2. un 3. punkts). Nesenie notikumi uzskatāmi parāda, ka šī rīcības brīvība tiek īstenota. Austrijas Republikas Ārlietu ministrija 2022. gada 7. aprīlī paziņoja, ka tā ir spiesta atsaukt diplomātisko statusu trim darbiniekiem Krievijas Federācijas vēstniecībā Vīnē un vienam darbiniekam Krievijas Federācijas ģenerālkonsulātā Zalcburgā. Šīs personas bija veikušas darbības, kas nav savienojamas ar viņu diplomātisko statusu, tāpēc saskaņā ar Vīnes konvencijas 9. pantu viņas tika pasludinātas par *persona non gratae* un tām tika uzdots līdz 2022. gada 12. aprīlim atstāt Austrijas teritoriju.

¹⁴ Tiesai šis dokuments netika iesniegts; tā pašreizējā versija ir pieejama internetā.

¹⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 562/2006 (2006. gada 15. marts), ar kuru ievieš Kopienas Kodeksu par noteikumiem, kas reglamentē personu pārvietošanos pār robežām (Šengenas Robežu kodekss) (OV 2006, L 105, 1. lpp.), 19. panta 2. punkts un VII pielikuma 4.3. punkts.

¹⁶ Šīs apliecības paraugs tika paziņots Komisijai saskaņā ar Šengenas Robežu kodeksa 34. panta 1. punkta e) apakšpunktu un publicēts *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* saskaņā ar minētā kodeksa 34. panta 2. punktu. Iepriekšējais paraugs, kas, iespējams, bija spēkā, kad prasītāji ieradās dalībvalstī X, *Oficiālajā Vēstnesī* tika publicēts trīs gadus iepriekš. Šīs lietas vajadzībām starp abām versijām nav būtisku atšķirību.

37. Pretēji tam, ko apgalvo Austrijas valdība, no iepriekš minētā izriet, ka prasītāju diplomātiskās personas apliecības apliecina viņu tiesības uzturēties dalībvalstī X uz tajās norādīto laiku saskaņā ar Vīnes konvenciju¹⁷.

b) Tiesas judikatūra par uzturēšanās tiesībām un uzturēšanās atļaujām

38. Prasītāji pēc analogijas atsaucas uz Tiesas judikatūru, saskaņā ar kuru dalībvalsts pilsoņu tiesības ieceļot citas dalībvalsts teritorijā un tajā uzturēties Līgumā noteikto mērķu īstenošanai ir tādas tiesības, ko Līgums piešķir tieši vai – attiecīgā gadījumā – ar noteikumiem, kas ir pieņemti tā īstenošanai. Uzturēšanās atļaujas izsniegšana dalībvalsts pilsonim ir uzskatāma nevis par tiesības nodibinošu aktu (konstitutīvu dokumentu), bet gan par aktu, kas ļauj dalībvalstij konstatēt citas dalībvalsts pilsoņa individuālo situāciju saistībā ar Savienības tiesību normām (deklaratīvs dokuments)¹⁸. Prasītāji uzskata, ka šo judikatūru var transponēt uz trešo valstu valstspiederīgo situāciju saskaņā ar Vīnes konvenciju, ka prasītāju diplomātiskās personas apliecības tikai deklarē tiesības, kas viņiem jau bija piešķirtas saskaņā ar šo konvenciju, un ka tādējādi dalībvalsts X iestādes nav izniegušas viņiem uzturēšanās atļaujas Dublīnas III regulas izpratnē.

39. Šajā kontekstā ir lietderīgi aplūkot vienu no pirmajiem spriedumiem, kurā Tiesa aplūkojusi vienas dalībvalsts pilsoņu tiesību ieceļot un uzturēties citas dalībvalsts teritorijā avotu, proti, spriedumu *Royer*¹⁹.

40. Tiesa nosprieda, ka dalībvalsts pilsoņu tiesības ieceļot citas dalībvalsts teritorijā un tajā uzturēties Līgumā noteikto mērķu īstenošanai ir tādas tiesības, ko Līgums piešķir tieši vai – attiecīgā gadījumā – ar noteikumiem, kas ir pieņemti tā īstenošanai. Tādējādi šīs tiesības tiek iegūtas neatkarīgi no dalībvalsts kompetentās iestādes izsniegtās uzturēšanās atļaujas. Šīs atļaujas izsniegšana ir uzskatāma nevis par tiesības nodibinošu aktu, bet gan par aktu, kas apliecina citas dalībvalsts pilsoņa individuālo situāciju saistībā ar Savienības tiesību normām. Tiesa norādīja, ka Direktīva 68/360²⁰ uzliek dalībvalstīm pienākumu piešķirt uzturēšanās tiesības to teritorijā personām, kuras var uzrādīt šajā direktīvā uzskaitītos dokumentus, un ka uzturēšanās atļauja ir uzturēšanās tiesību apliecinājums. Tādējādi šīs direktīvas attiecīgās normas ir paredzētas, lai noteiktu praktisko kārtību, kas regulē ar Līgumu tieši piešķirto tiesību īstenošanu. No tā izriet, ka dalībvalstu iestādēm ir jāpiešķir uzturēšanās tiesības jebkurai personai, kura atbilst direktīvā noteiktajām kategorijām un kura, uzrādot norādītos dokumentus, var pierādīt, ka tā atbilst kādai no šīm kategorijām. Tā kā tas ir saistīts ar to tiesību īstenošanu, kuras iegūtas saskaņā ar Līgumu, juridisko formalitāšu neizpildi nevar uzskatīt par tādu sabiedriskās kārtības vai valsts drošības pārkāpumu, kas pats par sevi varētu attaisnot izraidīšanas rīkojuma izdošanu²¹.

41. No šīs judikatūras izriet divi svarīgi aspekti.

¹⁷ Šķiet, ka saskaņā ar dalībvalsts X primārajiem tiesību aktiem, kas Tiesai nav iesniegti, bet ir pieejami internetā, līgumi un starptautisko tiesību instrumenti nodrošina juridisko pamatu, lai diplomātiskie darbinieki varētu uz laiku uzturēties un dzīvot šajā valstī. Tāpat kā Nīderlandē, arī dalībvalsti X parasti raksturo kā monistisku, kas starptautiskus līgumus, kurus tā ir ratificējusi, akceptē kā daļu no valsts tiesībām bez nepieciešamības ieviest īstenošanas valsts tiesību aktus.

¹⁸ Skat., piemēram, spriedumus, 2006. gada 23. marts, Komisija/Belģija (C-408/03, EU:C:2006:192, 62. un 63. punkts un tajos minētā judikatūra), un 2011. gada 21. jūlijs, *Dias* (C-325/09, EU:C:2011:498, 54. punkts). Skat. arī ģenerālvokāta M. Bobeka [*M. Bobek*] secinājumus lietā I (C-195/16, EU:C:2017:374, 37. un 38. punkts un tajos minētā judikatūra).

¹⁹ Spriedums, 1976. gada 8. aprīlis, *Royer* (48/75, EU:C:1976:57). Skat. arī Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2004/38/EK (2004. gada 29. aprīlis) par Savienības pilsoņu un viņu ģimenes locekļu tiesībām brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā, ar ko groza Regulu (EEK) Nr. 1612/68 un atceļ Direktīvas 64/221/EEK, 68/360/EEK, 72/194/EEK, 73/148/EEK, 75/34/EEK, 75/35/EEK, 90/364/EEK, 90/365/EEK un 93/96/EEK (OV 2004, L 158, 77. lpp.).

²⁰ Padomes Direktīva 68/360/EEK (1968. gada 15. oktobris) par ierobežojumu atcelšanu attiecībā uz dalībvalstu darba ņēmēju un viņu ģimeņu pārvietošanos un dzīvesvietu Kopienā (OV 1968, L 257, 13. lpp.).

²¹ Spriedums, 1976. gada 8. aprīlis, *Royer* (48/75, EU:C:1976:57, 18.–40. punkts).

42. Pirmkārt, tā kā konteksti ir juridiski un saturiski atšķirīgi, nav iespējams Tiesas paziņojumus par dalībvalstu pilsoņu tiesībām, kas izriet no Līgumiem Eiropas Savienības tiesiskās kārtības kontekstā un doktrīnas par tiešo iedarbību, pēc analogijas piemērot privilēģijām un imunitātei, no kurām saskaņā ar Vīnes konvenciju gūst labumu trešo valstu valstspiederīgie konkrētas dalībvalsts tiesiskajā kārtībā.

43. Otrkārt, saskaroties ar situāciju, kad dažas dalībvalstis bija nepamatoti ierobežojušas dalībvalstu pilsoņu tiesības, Tiesa nosprieda, ka šīs tiesības izriet tieši no Līgumiem un ka tās pastāv neatkarīgi no uzturēšanās atļaujas izsniegšanas. Tomēr šajā lietā tā nav. Netiek apgalvots, ka pastāv neatbilstība starp tiesībām, kas prasītājiem tieši vai netieši izriet no Vīnes konvencijas, un tiesībām, ko apliecina diplomātiskās personas apliecības, vai tiesībām, kas prasītājiem pienācās citādi.

44. Ņemot vērā iepriekš minēto, uzskatu, ka prasītāju diplomātisko personas apliecību deklaratīvā vai konstitutīvā rakstura noteikšana sprieduma *Royer* izpratnē nepalīdz atrisināt Tiesai uzdoto jautājumu, proti, vai šīs apliecības ir uzturēšanās atļaujas Dublinas III regulas 2. panta l) punkta izpratnē. Turklāt turpmāk sniegtā teksta un konteksta analīze liecina, ka tas nav nepieciešams.

c) Dublinas III regulas 2. panta l) punkta un 12. panta 1. punkta teksta un konteksta analīze

45. Saskaņā ar Dublinas III regulas 2. panta l) punkta un 12. panta 1. punkta tekstu dalībvalsts iestāde, kas uzskata, ka trešās valsts valstspiederīgajam vai bezvalstniekam ir tiesības uzturēties tās teritorijā, par to izdod atļaujas dokumentu. Tieši tā rīkojās dalībvalsts X, izsniedzot prasītājiem diplomātiskās personas apliecības²².

46. Šo normu teksts neliecina, ka atļaujas, kas izsniegtas, pamatojoties uz to, ka šī dalībvalsts ir tāda starptautiska nolīguma kā Vīnes konvencija līgumslēdzēja puse vai saskaņā ar attiecīgajiem valsts īstenošanas tiesību aktiem, ir izslēgtas no “uzturēšanās atļauju” definīcijas. Tāpat – pretēji prasītāju argumentiem – nav nozīmes tam, ka dokuments var būt raksturots kā deklaratīvs vai konstitutīvs un/vai ka tas pēc formas vai satura atšķiras no uzturēšanās atļaujām, kas izsniegtas citiem, piemēram, dalībvalsts X pilsoņiem vai pastāvīgajiem iedzīvotājiem. Dublinas III regulā šādi apsvērumi nav minēti.

47. Šāda šo normu teksta interpretācija atbilst kontekstam, kādā tie pastāv. Dublinas III regulas mērķis ir noteikt skaidru un praktiski īstenojamu metodi, lai noteiktu dalībvalsti, kura ir atbildīga par starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu²³. Šim mērķim atbilst tas, ka visi dokumenti, ko izsniedz dalībvalstu iestādes, lai ļautu personām uzturēties dalībvalstu teritorijā, ir uzskatāmas par uzturēšanās atļaujām regulas 2. panta l) punkta izpratnē. Šī interpretācija arī atbilst Tiesas izpratnei par mērķiem, kas tiek īstenoti ar Dublinas III regulu²⁴.

48. Nīderlandes valdība un Komisija arī norāda, ka prasītājiem ir visciešākā saikne ar dalībvalsti X. Viņi ieceļoja dalībvalstu teritorijā, pamatojoties uz diplomātiskajām attiecībām starp viņu izcelsmes valsti un dalībvalsti X, kurā viņi strādāja un dzīvoja vairākus gadus.

²² Pēc analogijas skat. spriedumu, 2017. gada 26. jūlijs, *Jafari* (C-646/16, EU:C:2017:586, 58. punkts). Pašreizējā lietā dalībvalsts X ne tikai pieļāva prasītāju klātbūtni savā teritorijā.

²³ Dublinas III regulas 4. un 5. apsvērums.

²⁴ Skat., piemēram, spriedumu, 2021. gada 9. decembris, BT (Prasība pret apdrošināto personu) (C-708/20, EU:C:2021:986, 24. punkts un tajā minētā judikatūra).

49. Uzskatīt, ka dalībvalsts X ir atbildīga par starptautiskās aizsardzības pieteikumu izskatīšanu, ir atbilstoši Tiesas judikatūrai par Dublīnas III regulu, kuras mērķis ir nodrošināt šādus trīs rezultātus. Pirmkārt, atbildība par pieteikumu izskatīšanu ir dalībvalstij, kurā ārvalstnieks pirmo reizi ieceļojis vai uzturējies pēc ieceļošanas dalībvalstu teritorijā. Otrkārt, tiek ņemts vērā, kāda loma bijusi dalībvalstij X, kad pieteikuma iesniedzēji ieceļoja šajā teritorijā. Treškārt, pārvietošanās brīvības telpā katra dalībvalsts ir atbildīga pret visām pārējām dalībvalstīm par savu rīcību attiecībā uz trešo valstu valstspiederīgo ieceļošanu un uzturēšanos. Tāpēc katrai dalībvalstij ir jāuzņemas savas rīcības sekas saskaņā ar solidaritātes un lojālas sadarbības principiem²⁵.

50. Kā norāda iesniedzējtiesa un Nīderlandes valdība, citāda interpretācija nozīmētu, ka trešo valstu valstspiederīgajiem, kuri ir prasītāju situācijā un kuriem ir Vīnes konvencijā paredzētās privilēģijas un imunitāte, ir iespēja izvēlēties dalībvalsti, kurā iesniegt starptautiskās aizsardzības pieteikumu, bet citiem, kuru uzturēšanās atļaujām ir cits juridiskais pamats, šādas iespējas nav. Tas būtu pretrunā vienotajiem mehānismiem un kritērijiem atbildīgās dalībvalsts noteikšanai, kas ir Dublīnas III regulas mērķis²⁶. Nav nozīmes tam, ka prasītāju situācijā var būt tikai neliels skaits personu.

51. Visbeidzot, neesmu pārliecināts, ka diplomātu izslēgšana no Direktīvas 2003/109 piemērošanas jomas jebkādā veidā ietekmē šo secinājumu. Minētās direktīvas mērķis ir izslēgt no tās piemērošanas jomas, piemēram, tādas personas, kurām ir Vīnes konvencijā noteikts juridiskais statuss un kuras neplāno ilgstoši apmesties uz dzīvi dalībvalstu teritorijā²⁷. Tas neliedz dalībvalstīm izsniegt viņiem uzturēšanās atļaujas Dublīnas III regulas 2. panta l) punkta nozīmē.

V. Secinājumi

52. Ņemot vērā iepriekš izklāstītos apsvērumus, iesaku Tiesai uz *Raad van State* (Valsts padome, Nīderlande) uzdoto jautājumu atbildēt šādi:

Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 604/2013 (2013. gada 26. jūnijs), ar ko paredz kritērijus un mehānismus, lai noteiktu dalībvalsti, kura ir atbildīga par trešās valsts valstspiederīgā vai bezvalstnieka starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu, kas iesniegts kādā no dalībvalstīm, 2. panta l) punkts

ir jāinterpretē tādējādi, ka diplomātiskā personas apliecība, kas izdota saskaņā ar Vīnē 1961. gada 18. aprīlī noslēgto Vīnes Konvenciju par diplomātiskajiem sakariem, ir uzturēšanās atļauja minētās tiesību normas izpratnē.

²⁵ Spriedumi, 2011. gada 21. decembris, N. S. u.c. (C-411/10 un C-493/10, EU:C:2011:865, 79. punkts), un 2017. gada 26. jūlijs, *Jafari* (C-646/16, EU:C:2017:586, 86.–88. un 91. punkts).

²⁶ Pēc analogijas skat. spriedumu, 2019. gada 2. aprīlis, H. un R. (C-582/17 un C-583/17, EU:C:2019:280, 77. punkts un tajā minētā judikatūra).

²⁷ Skat. minētās direktīvas 3. panta 2. punkta f) apakšpunktu un ģenerālvokāta Ī. Bota [Y. Bot] secinājumus lietā *Singh* (C-502/10, EU:C:2012:294, 36.–39. punkts).